

Riddargårdens väderkvarn

Färdigställandet 2014

Målet med årets renovering var att färdigställa kvarnens mekanik för möjlig testkörning. Vingarna och axeln har fått en genomgång av alla bultar och klämmor, alla lager, kuggar och glidytor har smorts med smält fårtalg.

Glidkransen för hättan har rengjorts och smorts, även den med smält talg. Alla bultar inne i kvarnen har gått över och kontrollerats.

Kronhjulet på vingaxeln har justerats in mot krondrevet på vertikala axeln, och därefter har kronhjulets stöttor monterats ner till vingaxeln.

Alla kuggars justering har kollats och säkrats. Bromsen, pressen, har rengjorts och själva mekanismen har testats för funktion. En ny presstång har monterats med originalkättingen ner till marken. Stången är en senvuxen vriden gran för maximal hållbarhet. Ett nytt ligg med läderrem för presstången har monterats inne vid bromslådan.

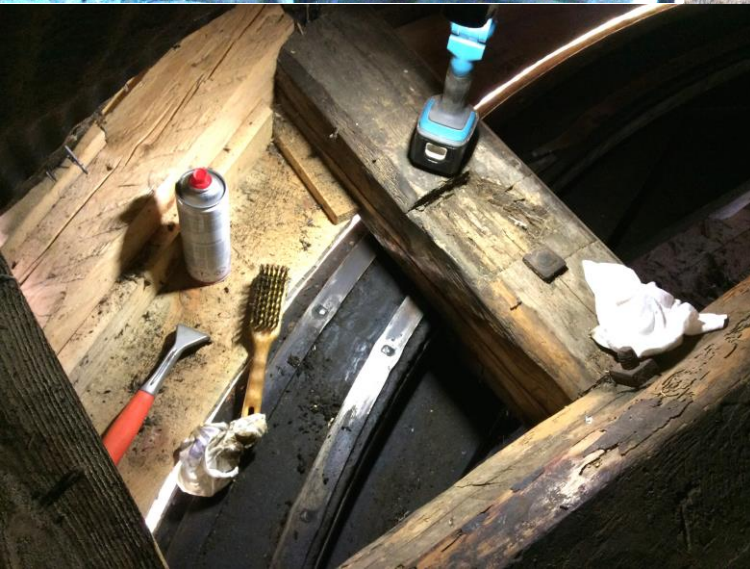
Vi har INTE lagt i gatstenar (ca 100 kg) i bromslådan än, så dess funktion är inte klar i nuläget.

Genomföringen av presstången har försetts med en liten skyddshuv av blyplåt mot spåntäckningen.

Segelduk har införskaffats men pengarna räckte inte till sömmerskan och tillverkning och montering av knaparna på vingarna.

Stöttorna har fästs med kraftiga skruvar ifall vidare justeringar behöver göras efter testkörningen. Presstången med "ligget" utprovat nere på marken. Det som håller stången kvar är en läderrem över. Krondrevet efter stor rengöring av 100 års intorkat fårtalg, böös mm. Alla kuggarna i krondrevet är fästa med en lite sprint, troligen björk. Glidkransens järn är alla handsmidda plattjärn! Ca 28 löpmetr.

Dörren på kvarnen behövde en låsbygel samt något som indrade den från att blåsa sönder.

Smeden fick tillverka ett anpassat järn med bygel till dörren. En gammal länk med krok till en hästsele fick bli hållare för dörren.

Lädertätningen på gångjärnssidan har smorts med läderolja.

Winchen blev tillslut färdig. När jag först monterade "aggregatet" på trästativet så såg vi att axeln till det stora hjulet var krokig. Vi lämnade över den till Turbinservice som kunde demontera det kilade gjutjärnshjulet för att rikta axeln. Detta gick bra. Sen fick vi tillverka plåtshims för att kunna kila upp hjulet på axeln igen. Därtill har de fyra lagren rengjorts, justerats och smorts med vattenfast lagerfett. Kvar är att montera drag och fästlänkarna.

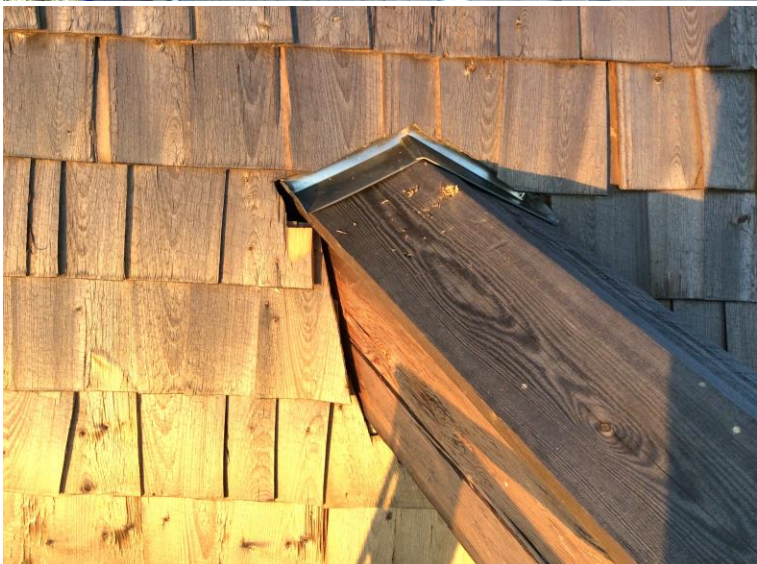

Rumpebalkarna behövde ju justeras eftersom den främre hättebalken var för kort! Vi hade ju tillverkat den nya tidigare med samma längd som den som satt där.. Men den måste ha varit stympad i samband med tidigare åtgärder. Kanske då de tog ner de gamla rumpebalkarna på 80-talet?

Nu för att kunna vrida hättan fick vi montera förlängningsjärn 50cm på varje sida, och flytta de långa rumpebalkarnas läge nere mot svansen. Denna operation gick enligt plan och funkar bra.

Locken av lärkbrädor återmonterades ovanpå och kunde stickas in under plåttäckningen mot hättans tak.

Vi monterade även **länkarna** från den bakre hättebalken som håller emot de långa rumpebalkarnas svaj.
se pilarna.

Själva kvarnverket behövde en översyn. Vi valde att renovera den minsta av stenarna då kvarnen saknar de ursprungliga lyftanordningarna. Vi fick demontera baljan och bingen för att komma åt stenarna. Vi kilade upp en roterande stenen och kunde få mellan stroppar för att med spakspel lyfta upp stenen.

Nu kunde den stora rengöringen börja

Det var kul att få upp stenen så enkelt. Själva stödlagret i trä rengjordes och reparerades en aning då det hade spruckit sönder i undersidan. Smält fårtalg hälldes över glidyrtorna och axeln roterades.

En ny lädermanchett tillverkades och spikades som tätning.

Järnaxelns nedre glidlager, dubben, demonterades och rensades från skräp och klägg. Det är mässing gjutet i järnkoppen som hålls på plats med justerskruvarna som dubben snurrar i. Även här hälldes varm fårtalg. En läderflärp tillverkades som extra skydd över dubbens lager.

Allt gick att montera lätt igen med hjälp av två 70+ kärringar så stenen blev exakt i våg (min mor och väninna på besök) som fick agera motvikt sittandes på den hängande kvarnstenen då jag sänkte ner den försiktigt över axeltappen. ☺

TRADITIONSBÄRARN.se

Kvarnen längtar nu efter segel och att åter
få brottas med naturkrafterna

